

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Svetovni kongres pekovskih pomočnikov.

Kakor smo že poročali, se je vršil dne 14. in 15. oktobra t. l. v Kölnu (Nemčija) svetovni kongres pekovskih pomočnikov, katerega so se udeležili zastopniki društev živilskih delavcev in pekovskih pomočnikov naslednjih držav:

Jos. Laures, Jos. Vensina in Hönd. Thys, Belgija; Jos. Dirnmaier, A. Laukes, H. Gasner, Nemčija; J. P. Nilsen, Danska; W. G. Hanter, W. Bauftisd in J. H. Brewn, Angleška; A. Savele, Francija; J. Gsutsmit in B. Resy, Holandska; Braga Guille Luici, Italija; J. Nygaard, Norveška; Julius Zipper, Avstrija; Paslel Budajeff, Rusija; Alojz Leskošek, Jugoslavija; Sündwall, Švedska; Wilhelm Max, Schifferstein Jean in A. Gahelm Max, Švica; J. J. de Reede, Geni; Anton Klinger, Franc. Jas. Pekl in Franc. Heina, Čehoslovaška; Franc. Prebsch in Viktor Knaller, Ogrska in Van Moldere in Hickters za Belgijo.

Tolmača sta bila Nemca ss. J. Bargmann in M. Grej. Kongresa se je udeležilo 29 delegatov iz 16 držav.

Amerika in nekatere druge države so se radi predolgega pota in finančnih razmer pismeno deloma brzojavno opravičile, toda soglašajo z vsem sklepi kongresa.

Iz dosedanjih poročil o kongresu posnemamo, da boj za odpravo nočnega dela v pekarijah ni bil lahek, da se pa dan za dnem širi, in sicer v korist delavstva.

Z zakonom so prepovedale vsako nočno delo v pekarnah sledeče države: Norveška, Italija, Finska, Nemčija, Čehoslovaška, Francija, Avstrija, Španija, Švedska, Nizozemska, Danska, Belgija, Poljska in Rusija. (V Jugoslaviji eksistira tozadevni zakon samo na papirju. Opomba poročevalca). Z vso brezobzirnostjo kaznujejo kršitelje prepovedi nočnega dela, mojstre kakor pomočnike, v Nemčiji, Avstriji, Rusiji, Španiji, na Danskem in Poljskem. V drugih državah nimajo državotvorci smisla za prepoved nočnega dela. — Prvo nagrado zasluži v tem oziru menda Jugoslavija, ki noče priznati, da je nočno delo zdravju škod-

ljivo. Lahko povemo, da bijejo pri nas lud boj proti vsakemu moralnemu napredku ljudstva gospodje, ki imajo največ opraviti pri zakonodaji, združeni z mojstri, ki jih ščitijo inšpekcije dela. Pekovski pomočnik naj bi bil vedno suženj političnih intrigantov pri zelenih mizah.

Kongres se je bavil podrobno s počili raznih delegatov, ki so poročali o razmerah v svojih državah. Ugotovil je, da se je osnovala internacionalna zveza pekovskih mojstrov v Brüsselu, ki je sklenila, z združenimi silami izsiliti odpravo uzakonjene prepovedi nočnega dela v pekarnah in upeljavo starodavnega sistema »cumpfov«.

Kongres je zavzel stališče proti nakanam mojstrov in sklenil z združenimi silami pomočnikov, delavstva in javnosti izsiliti zakonito prepoved nočnega dela v pekarnah tudi v onih deželah, kjer take prepovedi še nimajo. Delavske zadružne pekarnice morajo biti voditeljice v boju za odpravo nočnega dela. Kongres je sklenil, zbirati s pomočjo Mednarodnega urada dela točne statistične podatke o škodljivosti nočnega dela in uživanja toplega kruha, in s silno literarno agitacijo in dokazilnim materialom iti v boj.

Koncem zasedanja je kongres izdelal poziv na delavstvo celega sveta, da gre na delo za dobro stvar in splošno korist in obrazložil teški položaj pekovskega delavstva. Obenem s pozivom je kongres izdal tudi manifest na pekovske pomočnike celega sveta, v katerem poziva in zaukazuje začetek učinkovitega boja proti reakciji buržuazije in nakanam pekovskih mojstrov. Dolžnost vsakega posameznika je, da podpira ta boj s tem, da ne gre ponoči na delo v pekarno.

Prihodnje dni bomo objavili besedilo poziva in manifesta v upanju, da se bo zavedel svoje dolžnosti tudi jugoslovanski proletarijat in začel trgati verige v katere so ga ukovali kapitalisti. — Pekovski pomočniki v Jugoslaviji pa na noge in v boj, ker od sedanje vlade in inšpekcije dela nimamo pričakovati nič dobrega!

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Kr. okrajno sodišče v Ljubljani je razpravljalo danes v navzočnosti zasebnih obtožiteljev Ivana Rusa, Friderika Juvančiča I. Rukavina in njihovih zastopnikov dr. Pirca subst. dr. Švigelja, dr. Jos. Lavrenčiča noe dr. Pirca in zastopnika zas. obtožiteljev Franceta Majcena in Franceta Zupanca, dr. Knafliča noe dr. Klepca v odsotnosti obtoženca o obtožbi katero so dvignili zasebni obtožitelji zoper

Franceta Svetka

zaradi prestopka po čl. III, zak. z dne 15. oktobra 1868, št. 142 drž. zak. in je po

predlogu obtožiteljev, naj se kaznuje obtoženca po zakonu, razsodilo tako:

Obtoženec Franc Svetek, roj. 26. januarja 1892 v Mostah pri Ljubljani pristojen tja, r. k. oženjen, bivši odgovorni urednik »Napreja«, sedaj izdajatelj »Delavca«, stan. Selo pri Ljubljani št. 24, še nekaznovan

je kriv.

da je kot odgovorni urednik periodične tiskovine »Napreja« izhajajoče v Ljubljani sprejel;

a) v št. 65. »Napreja« z dne 21. marca 1922 članek pod naslovom »Gledališče

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

je cerkev, ne torišče za špekulante, v katerem med drugim navaža:

So to reči, ki smo jih hoteli že zdavnaj razčistiti ker se čutimo dolžni, da obvarujemo ljudsko last in ljudsko moralo vsakatero škode. Sedaj je prišel čas. Material je ogromen, priče so na razpolago in mi smo brezobzirni dovolj, da ubijemo gledališki škandal enkrat za vselej.

Bivši upravnik in njegove oprode so denar razsipale kar z lopatami za razna potovanja itd.

Zato ni denarja. Radi potovanj gg. ravnateljev i. dr. morajo abonenti in občinstvo biti sedaj prikrajšani. Geslo je bilo: Nabavljati nove svilene kostime, slikarsko platno, vse potrebno — pa ne doma. Potovanja po Češkem, na Dunaj, v Trst na državne stroške, so pač udobna in računski nakazila, diete so zelo mikavne reči. Sam upravnik je končno uvidel čudno početie teh potujočih gospodov in si je na pr. za enega izmed njimi, nekoč dal duška z besedami, ki pomenijo pač najhujšo nezaupnico: »Moj Bog, ta človek krade!« Prosimo, pred pričami je gospod upravnik to izjavil. In kaj se je zgodilo?! Kmalu nato je bil dočitenik, ki so mu bile te besede namenjene — povišan, postal je desna roka gu. upravniku.

Gospod kr. namestnik, preiskovalna komisija in g. novi upravnik, ali se bo končno ta smrdljiva zadeva tako uredila, da se krivci odstranijo od svojih mest?

Nezmožnežem, klečeplazcem, hinavcem, zahrbtnožem, šarlatanom protežirancem, babjekom, krotiteljem in lenuhom ni mesta v Talijskem hramu. Za nie ne sme obstojati ne pogodba in ne paragraf temveč samo — brca!

Vsa javnost ima pravico izvedeti resnico vsaj smo prispevali vsi do možnosti za slovensko gledališče. Naši davki ga vzdržujejo, naši od ust pritrngani noviči so se zbirali v veliko vsoto, da se je ustanovilo! Mi imamo pravico požeti, kar smo zasejali. Kdor hoče brez dela živeti na naše stroške, za tega smo že tudi preskrbeli, od vsega početka smo mu sezidali ječe ne pa gledišče.

Preiskovalna komisija, g. Govekar, na dan z besedo! Če tega nečete ali ne smete — bomo nadaljevali pa mi.

S tem poročilom se zas. obtožitelj Ivana Rusa z naznanjenem popačenih dejstev imenoma dolži nepoštenih dejanj, ki bi ga zamogla v mislih ljudi ponižati in se ga očitno dolži ne navažajoč določenih dejstev zaničljivih lastnosti, tako, da tvori vsebina tega poročila pregrešek zoper varnost časti po §§ 488, 491, in 493, k. z.

b) v št. 69. »Napreja« z dne 25. marca 1922 članek pod istim naslovom: »Gledališče je cerkev, ne torišče za špekulante, v katerem med drugim navaža, da je g. upravnik Juvančič v resnici hodil v Celovec s svojo metreso pod pretvezo,

da se vozi kot kurir v Pariz, za kar si je zaračunal ogromne vsote! ... da so gospodje sedeli na aktih, ki so krvavo kompromitirali predvsem g. ravnatelja Rukavina za katerim stoji baše sam minister Pribičević: zato da bodo neizprosno nadaljevali svoj boj proti ostankom bivše gledališke uprave v javnosti ker je upravičeno poklicana da tudi ona kontrolira posamezne člane, ki so upropastili gledališče materialno in moralno in niso še do danes pod ključem, kar bi se moralo že zdavnaj zgoditi!

Dalje članek izrecno pozivlja državno pravdnštvo, naj ukrene vse potrebno, »da se spravi v preiskovalni zapor zaenkrat glavni krivci gg. Juvančič, Rukavina, Rus in Pohan« in utemeljuje to svojo zahtevo s tem, »da imajo same oblasti obtežilni material v svojih rokah, ki ga je čisto dovelj, da je pravdo mogoče okrivljenca spraviti na varno: onemogočiti jim je treba namreč vsaj za nadalje vsako sporazumevanje in eventualno nahavo raznih novih — mogoče zanje potrebnih računov. Gospodje bodo že razumeli, kaj smo hoteli s tem povedati.«

Članek apostrofira nato:

»Gospod ravnatelj Rukavina, mar niste nekoč zahtevali od g. Pohana, da vam odstopi 50 odstotkov dobička od nakupljenih trikotov iz Češke?

G. baletni mojster Pohan, ali kaj veste in kaj bi nam povedali lahko o pariških večerih z vašimi od nesrečnih starišev vam zaupanimi učenkami (sic, mladoletnimi) ob asistenci g. administrativnega ravnatelja Rusa?

G. Rus ali je na mestu, da ste Vi kot drž. uradnik in vladni zaupnik »nakupovali slikarsko platno namesto po ugodnih cenah po najvišji ceni...? V čigavem interesu?« (Koliko je zaslužila pri tem troperesna deteljica?)

Katera vprašanja naj bi Vam bila omenjenim iz našega »Malega Vsevedeža ali coprastega katekizma« še najljubša? Ali sploh obstojate trdovratno na tem, da z vprašanji nadaljujemo? Lahko se zgodi, da pridemo potem še do odgovarjanja... Dajte, spametujte se — tudi merodajni krogi ker bi se znalo dogoditi, da bodo »visoke zveze« in porodičarski sistem enkrat kratko slamico potegnili, glas javnosti pa dolgo.

S tem člankom se:

1. zas. obtožitelja prof. Friderika Juvančiča lažljivo dolži hudodelstva goljufile, ne da bi obdolžitev dosegla znakov, ki se zahtevajo po § 209. k. z. za hudodelstvo obrekovanja;

2. zas. obtožitelje prof. Friderika Juvančiča, I. Rukavina in Ivana Rusa z nannananjem pobačenih deistev dolži določenih nepoštenih dejanj in Ivana Rusa in Friderika Juvančiča posebej takega nennavnega dejanja, ki bi jih utegnili v mislih ljudi ponižati;

3. iste zas. obtožitelje očitno ne navajajoč določenih dejstev dolži zaničljivih lastnosti, tako da tvori vsebina tega poročila pregrešek zoper varnost časti po §§ 487., 488., 491. in 493. k. z.

c) v isti številki »Napreja« isti dan pod naslovom »Delavska zbornica«, v katerem pravi med drugimi: »Da se gospodje jezijo, to še razumemo, ker je zbornica v nedeljo dobro obdelala to demokratsko gospodo, ki se hoče hliniti delavstvu potom raznih kupljenih izmečkov iz delavskih vrst, kakor so Zupanc, Curhalek ali pa pokvarjeni študent Majcen, na drugem kraju pa delavstvu nasprotuje.

kar je le mogoče«: s čimur se zasebna obtožitelja France Mačcen in France Zupanc ne navajajoč določenih deistev dolžita zaničljivih lastnosti, tako da tvori vsebina tega članka pregrešek zoper varnost časti po §§ 491. in 493. k. z.

S tem je obdolženec zanemaril dolžno pazljivost, pri kateri bi izostal sprejem kazniive vsebine navedenih člankov v dnevniku »Napreja«.

Radi tega je zakrivil prestopnik po čl. III. zak. z dne 15. oktobra 1868, št. 142 drž. zak. in se

Demokrati doživeli temeljit poraz od invalidov.

(Več glej v posebni notici)

Zajedničarska polomija v Kazini.

Sinoči ob pol 9. sem srečal tovariša v »Zvezdi« kateri me je vprašal, če grem na shod v Kazino. K sreči sem našel v žepu došlo mi vabilo, ter veselo odgovoril: »Pa hajdimo!« Pospešila sva korake, da bi še dobila prostor. Toda kako razočaranje! Že ob določeni uri je bilo v dvorani 9 oseb. Vsled zanimanja, kako se bo ta koncert začel, sem skienil počakati. Opaziti je bilo prihod radovednežev, ki so se postavljali k vratom, kar je kazalo da je dvorana »polna«. V kotičku blizu tribune sem opazil gospode »voditelje«, sklicatelje Jelačina ml. in druge. — Ko je bila že ura 9. so voditelji klicali »zborovalce« od vhoda, naj se že vendar pomaknejo in usedejo v ospredje, da ne bo »izgledalo prazno«. Ker se je pomaknil kazalec že na deseto uro je stopil gosp. Jel. ml. k mizi, prirčno pozdravil »mnogobrojne zborovalce« (resnici na ljubo povedano, okrog 150), nannanil pomen shoda in navedel ter obenem tudi takole komentiral volilne liste: Prva lista ali skrinjica bo od takozvanih »Jutrovcev« ali JDS, ki hočejo dobiti Ljubljano v svoje roke, pa kakor kaže današnji obisk, ne bodo prodrli, ker jih ljubljanski volilci predobro poznajo, Drugo skrinjico je dobila klerikalno-boljševiška - komunistična - socijaldemokratska zveza z dr. Peričem na čelu. Tudi ta lista ne bo dobila pričakovanih glasov, to vedo klerikalno-boljševiški voditelji sami, zato pa so si zbrali dr. Periča kot bivšega župana samo za privlačno silo volilcev. O tretji Bernotovi listi ne bom niti govoril, ker — gospoda moja jaz dobro vem, da nikdo izmed nas ne bo volil tistih socijaldemokratov, ki zahtevajo »razdelitev premoženja«, ker bi s tem ustvarili pri nas žalostne ruske razmere. Jasno je, da pride potemtakem v poštev pri prih. volitvah edino le naša, to je zadnja skrinjica. Predno pa o tem dalje govorim (gospod je bil očividno že truden), podam besedo prvemu govorniku gospodu vrtnarju Ferantu. Nastop gospoda govornika

obsodi

po cit. členu na 3000 K globe oziroma v slučau neizterljivosti na 15 dni zapora. ter v smislu § 389. kpr. na plačilo stroškov kaz. postopanja.

Zaедno se izreče v smislu § 39. tisk. zak. da mora priobčiti obdolženec to sdbo v 3 dneh po pravomočnosti v dnevniku »Napreja« na lastne stroške v prvi izšli številki in na prvi strani lista.

(kandidata) je napravil utis, da je nova moč v stranki — ker je svoj — govor, obstoječ iz na papirju napisanih 10 vrslic pazno prečital ter odstopil. Kot drugi govornik je nastopil tudi novinec, neki Sajovic, kateri sicer ni svojega govora čital, pač pa se mu je njegovo priporočilo tako zavozilo, da je moral po petih minutah svoj govor namesto zaključiti — kar zapustiti. Ker se ni prijavil nobeden bolj pogumen govornik, (gosp. glavni urednik se je namreč po dvorani sprehajal in ogledoval volilce od blizu), je gosp. Jelačin ml., predsednik in govornik povzel besedo ter razlagal zgodovino, kako da so mladni s pomočjo dr. Kukovca in Žerjava, vzeli toliko zasluženemu dr. Tavčarju vodstvo stranke zato, da so jo dobili v svoje roke. Ker je ta govor trajal celo uro, je vzbujal prežalosne spomine strankinega dosejanega delovanja skupno z mladini. Popolnoma naravno je, da je prišel govornik večkrat s svojim govorom v protislovje, oziroma je s kritiziranjem mladimov kot odrastkov stranke obsojal sam mega sebe, oziroma svojo stranko — ker prislovica pravi: »Kakor stari žvižgajo, tako mladi plešejo!« Sodrugi urednik končam. Saj bodete kaj več izvedeli iz »Sl. N.« in »Jugoslavije« ker sem opazil tudi kakih 10 NSS kot kontrolo pod vodstvom gosp. Babnika, ki dozda ni smel niti slišati besede »dr. Tavčar«, ali »JDS«, no, pa zdaj že gre, čeprav so ene in iste osebe, saj se je vendar stranka prekrstila v »Zajednico«. Koliko časa se bo to novo kolo vrtelo, ni težko uganiti, ker je že sinočni shod pokazal, da se bo to kolo kmalo »zajedlo« v svojo lastno os, in da ne bo iz »Jug. zajedništva«, nič drugega kakor »Heisslauffer«, katerega se mora končno odstaviti. Zakaterega se mora končno odstaviti. Zato naj Vam ta »zajednica« ne dela nobenih preglavic. Poročila v »Sl. N.« in »Jugoslaviji« pa bomo kmalu po svoji, to je, »po njih delih jih bomo sodili!«

Na svidenje!

J. Z.

Vrhniška organizacija proti g. Chromyju.

Vrhniška, 6. novembra. Pred kakim letom je stopil v zvezo z znanim veleposelnikom Josip Lenarčičem v Verdu neki mojster Oktavijan Chromy, ki je otvoril v zanuščeni Lenarčičevi tovarni mehanično delavnico. Dne 20. septembra 1921 je nastopil delo v njegovi delavnici naš sodrug Ivan Korošec. Slednji je kmalu pristopil k socialistični organizaciji na Vrhniki kjer je deloval za povzdig socialistične zavedenosti med delavstvom potom predavanj itd. tako izborna da ga je letošnji občni zbor krajevne organizacije socialistične stranke na Vrhniki imenoval svo-

im načelnikom. Tudi za razvoji delavske izobraževalne zveze »Svoboda« podružnica na Vrhniki je njegovo delo bilo tako uspešno, da je bil izbran na občnem zboru podružnice na Vrhniki za tainika. V mesecu maju je ustanovil strokovno organizacijo kovinariev ter je prišel vsled tega v spor z g. Chromy-em, ker je zastopal interese strokovno organiziranih delavcev. Chromy je nameraval odpušiti sodruga Korošca iz službe, česar pa ni mogel storiti, ker je isti bil zaupnik delavcev. Slučajno je sodrugu Korošcu znano, kako se je polastil g. Chromy tujega materiala:

hoteč se iznebiti nevarne priče, je napravil na okrajo glavarstvo v Ljubljani vlogo da je sodrug Korošec nevaren komunist da je na Vrhniki de'oval kot komunist in v br'd komunistične stranke. Chromv in njegov penzionirani orožnik knjigovodja Vovk sta mislila: sedaj smo se rešili neprijetnega delavskega zaupnika. Kajti po zakonu o zaščiti države bo sodr. Korošec zaprt in izgnan, gotovo pa ne bodo njegova eventualna razkritja pri sodišču imela zle posledice za mojstra Oktavijana. Sodrug Korošec se je med tem časom preselil v Karlovac: za dokaz brezprimerne podlosti podjetnika naj pa služi deistvo, da je Chromv dal na'boljše spričevalo sodrugu Korošcu o njegovem ob-

našanju — ko je odhajal — česar le-ta niti ni zahteval. — Policijska oblast v Karlovcu zasleduje sedaj našega sodruga Korošca. V imenu kraljevine politične organizacije socialistične stranke na Vrhniki izjavlja odbor da so v Chromv-ovi ovađbi na okrajno glavarstvo v Ljubljani označene denunciacije lažnive ter bomo vsi pričađniki delavske stranke vod'i nezgoreni boi proti vsakomer, ki namerava s'otom obrekovati saravljati v nesrečo naše sodruge! Omenjene vrstice naj s'uzijo v vednost g. Chromv-u, okrajnemu glavarstvu v Ljubljani in policijski oblasti v Karlovcu. — Odbor kralj. organizacije soc. stranke na Vrhniki.

Apel na mednarodni proletarijat.

Pariški komunistični list »L' Humanité« je objavil plameneč apel na mednarodni proletarijat, da se naj zavzame za nas mrt obsojenega rudarja Gjura Keroševiča ki so ga hotele jugoslovanske oblasti v Tuzli obesiti 26. oktobra, pa ga ni-

+ Demokrati so pri ljubljanskih invalidih pogoreli. Na kandidatni listi »Jutrovcev« se nahaja tudi voj. invalid **Edvard Roš**. Mladini so ga pritegnili radi njegove funkcije v centralnem odboru invalidske organizacije, kjer je višji nadzornik. Dogovorno ž njim so mladini v »Jutru« pr'občili vabilo, v katerem so klicali invalide na važen sestanek v nedeljo 5. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni Mrak na Rimski cesti. Sklicatelji se niso podpisali, ker so mislili, da se bodo tako boljše odrezali. Radovednost pa je invalide gnala, da so šli na sestanek, ki ga je otvoril invalid **Satler**, ne da bi povedal, zakaj so invalidi vabljeni in je takoj podal besedo prvemu govorniku **dr. Bohinju**. Dr. Bohinjec je prišel v zadrego, ker si ni upal takoj z jasno besedo na dan. Zavijal je na vse načine, pravil, koliko je država že storila za invalide in izjavil, da si šteje v čast, da so to dosegli in dali demokrati, ker so baje samo oni bog današnjega državnega režima. Invalidski zakon je dala demokratska stranka itd. itd. — Invalidi niso mogli prebaviti demagogije dr. Bohinje, zlasti ko je izjavil, da mladini ne reflektirajo na glasove revnega nerazumnega ljudstva, ki ne zna ceniti dela demokratov in so ogorčeni motili govornika, da svojega govora ni mogel končati. Ko je rekel, da rabijo mladini invalidske glasove samo pri občinskih volitvah, so navzoči dali duška svojemu ogorčenju na tak način, da je moral dr. Bohinjec takoj prenehati s svojimi neokusnimi šalami. — Za dr. Bohinjecem je skušal svojo srečo bivši minister g. dr. **Kramer**. Med hrupom ni prišel do tega, da bi kaj stvarnega povedal. Navzoči invalidi so zahtevali, da govori s. **Meznarič**, ker mladinom in drugim političnim skakalcem nič več ne verjamejo. Sodr. Meznarič je povzel besedo in v imenu vseh invalidov obsojal trik mladinov, ki so hoteli med vojnimi invalidi na tak način loviti kaline. Invalidi, ki niso vedeli, zakaj gre, so prišli na sestanek kot stanovsko organizirani in odklanjajo vsako politiko demokratov, ki naj bi sklicali javen shod, ne pa loviti glasove z zvijačo. V kratkih besedah je odgovoril na demagogijo dr. Bohinje in dr. Kramerja, da demokrati — kakor tudi drugi ne — nimajo pravice, lastiti si zasluge za rešitev invalidskega vprašanja, ker je bilo doseženo in storjeno vse le na pritisk stanovske organizacije invalidov. Dalje je govoril

so mogle ker se je nesrečnik zabodel z nožem v trebuh. Jugoslovanskemu režimu se je tedaj posrečilo vzbuditi pozornost Evrope. Kakor je znano, se je zavzel za Keroševiča socialistični klub ki pa ni ničesar opravil.

sodr. Meznarič o invalidskem vprašanju v naši državi, da nimamo invalidskega zakona, imamo pa borne pokojnine in splošen nered. Glede Italije in Ogrske, ki zavzemata Jugoslaviji sovražno stališče, je odgovoril s. Meznarič dr. Kramerju, da je tega kriva visoka politika nezmožnih politikov v Beogradu in drugod, gotovo pa ne uboga raja, ki nima pravice ziniti toliko časa, dokler bodo demokrati in radikalci držali ljudstvo v šahu z zakonom o zaščiti države. Spletkarije za nove vojne ne bodo pomagale, ker bodo prišli v vsakem slučaju invalidi na plan in povedali, kaj pomeni vojna. — Kar se tiče invalidov in njih prepiranja, je sodrug Meznarič zagotovil gg. demokratom, da bo vsak invalid storil svojo sveto dolžnost in s svojim glasom pomagal — zrušiti sedanji režim, ne da bi bilo potrebno, to invalidom še posebej nasvetovati. V volilnem boju naj gredo demokrati odkrito pot in njih somišljeniki — vojni invalidi se bodo odzvali dolžnosti, vendar pa je mišljenje invalidov vse drugačno, kakor demokratom prijazno. Demokratom je pri invalidih propast zagotovljena. — Da so bruhalo vsi demokratski govorniki ogenj na socialiste, je jasno, ker so demokrati vedno in povsod preprečevali razvoj socializma. Doselej smo se prepričali, da bo rešil socializem ljudstvo propasti prej kakor liberalizem naših demokratov. Sodr. Meznarič je končal svoj govor med burnim odobnavanjem invalidov. — Kot zadnji se je oglašil voj. invalid Roš, ki je Ribnikarjev miljenec (dokler bo trajala volilna agitacija), ki pa ni mogel govoriti, ker so ga invalidi opljuvali, češ, da je izdajalec invalidske časti, ker je baje pri oddaji trafik imel svoje prste vmes — na škodo invalidov. — Sodr. Meznarič je predlagal, da zapustijo invalidi dvorano, ki je bila v hipu pazna. — Zanimivo no, da so mladini napadli klerikalce, komuniste in socialiste, dočim so narodne socialce pustili pri miru. Vedo pač dobro, da bodo šli skupno z »Narodovci« h koritu »Jutrovcev«. Roš, dr. Kramer in dr. Bohinjec so ostali razočarani. Invalidi so odšli in se k mladinom ne povrnejo. — Kdo je zmagal? Invalidi!

+ V Carigradu se so spoprijele angleške čete s turškim prebivalstvom, ki je po ulicah demonstriralo za Kemal pašo. Več oseb je bilo mrtvih in ranjenih.

+ Angorska vlada je zahtevala od zaveznikov, naj takoj umaknejo svoje če-

te iz Carigrada. Zavezniki so to zahtevo soglasno odklonili.

+ Iz Italije so pobegnili v inozemstvo skoro vsi komunistični voditelji. Delavska masa je ostala prepričana sebi.

+ Na Portugalskem je podala vlada svojo ostavko.

Dnevne vesti.

Obsodbi ki jo prinašamo na prvi strani moramo dodati kratko pojasnilo, da ne bo kdo v zmoti glede nje. — S to obsodbo je bil obsojen le odgovorni urednik, ki dotičnih člankov o gledalški aferi ni čital, zato o stvari tudi pričati ni mogel. — Če so na obdolžitve resnične ali ne, to bo pa razsodilo šele sodišče. kajti pisec dotičnih člankov se je sodišču sam prijavil in s tem ponudil dokaz resnice. — Kako bo torej potekla obravnava in kaka bo razsodba o tej zadevi, bomo svoječasno poročali.

Tri železniške nesreče od jutra do večera istega dne so se pripetile te dni na Francoskem. Zahtevale so 29 človeških življenj.

Ljubljana.

Nazadnjaštvo svobodomiselnost in naprednost se glasi naslov predavanja glavnega urednika »Napreča« **Zvonimira Berneta**, ki se bo vršilo v petek, 10. novembra ob 20. uri v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Ker je posebno sedaj zelo potrebno, da se razčistijo pojmi nazadnjaštvo svobodomiselnost in naprednost, ima po predavanju vsak pravico na vprašanje ali tudi daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Vstopnina: sedež 3 Din, stojišča 1 Din.

Maribor.

Volitev upravnega odbora mariborske posredovalnice za delo se bo vršila 8. t. m. ob 7. zvečer v magistratni dvorani. Pričakovati je, da bo tudi občinstvo, zlasti delavsko prisostvovalo tem volitvam vendar pa mu je vmešavanje v potek volitev prepovedano.

Češkoslovaški kvartet (prej Zika) priredi koncert 9. t. m. pod okriljem Glasbene Matice. Na sporedu je Dvořakov kvartet v Es-duru, Brahmsov v C-molu in Borodinov v D-duru. Izbrana dela in sloves Zikovega kvarteta nam jamči, da bo to večer, kakor jih je v Mariboru malo.

Iz stranke.

Kdor hoče obiskovati govorniško šolo (obenem politično), naj se takoj prihlasi v ta'ništvu SSJ in KDZ v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6. I. nadstropje čez dvorišče.

Vestnik Svobode.

Vsi člani ljubljanske »Svobode« naj se udeležijo izrednega občnega zbora v sredo 8. t. m. v magistratni dvorani ob 7. zvečer s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo odbora; 2. poročilo pododsekov; 3. volitev odbora; 4. volitev delegatov za delegacijski zbor; 5. slučajnosti.

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 61.50 Din, 1 frank 4.22 Din, 1 lira 2.58 Din, 1 češka krona 1.98 Din, 100 mark 1.18 Din, 100 madžarskih kron 2.50 Din, 100 avstrijskih kron 8 par. V Curihu velja 100 naših dinarjev 8.76 švicarskih frankov.

Iz dnevnika † Josipa Cvelbaria.

(Dalje.)

Na stolcu ni prostora za dva, to se pravi za dva, ki se ljubita, je.

»Tu mi je prijetno s tabo Valerija: gore so blizu druga drugi, doline so ozke — čim ožje so, tem boli si ti moja. Če sva bila na nepreglednih planeh in je koprnel tvoj pogled na obzor, mi je bilo da se mi iztrgaš da utečeš od mene. Tod je horizont par pedi od naju.«

»Ah, veš, Vinko...«

»Jaz ti ne morem kaj, horizont je drži uklenjeno, te drži ob meni.«

»Kaj ti je, Vinko?«

»Dolga in široka je Bosna, tam je moj grad, krog grada moja zemlja daleč, daleč, vse do obzorja: lepa, velika je zemlja, ali še večja je moja liubezen, duša Valerija — tam boš tako moja.«

»Tvoja, tvoja...«

Lani.

Globoka črna noč, vihar biča črne gore oblakov na Donavo.

Na stolcu ni prostora za dva, to se pravi: za dva, ki se srčno ljubita, še preveč.

»Bosna je oglodana do kosti kakor okostnjak v grobu, ko ga pokopljejo. Moj grad je razrušen, moja dežela požgana, Valerija.«

»Vinko, kam, kam?«

»Valerija, s kanonom razdenem sedemkrat toliko zemlje sovražnikove.«

»Sama ostanem.«

»In tvoj Vinko v daljavi. Sedaj šele dobi tvoj pogled globočino in pomen, duša.«

»Kdaj se mi vrneš?«

»Kmalu, kmalu, n bo dolgo trajala vojska! Kakor nese visoko kanon, tako visok grad zgradim potem; na vsem svetu bova najbližje solnca.«

Težka granata je naredila iz Vinkovega kanona tisoč koscev, od njega ni bilo tudi atoma moči najti.

Valerija živi še vedno.

30. avgusta 1915.

Pred odhodom iz Brež.

Geyersburg.

Končno je vendar minulo in konec je vsega štetja in štetja. Začne se druga era, potem še ena, mogoče zadnja.

Včeraj popoldne sva se z Zakrajškom poslovila od Štuklija, ki je že pri marškompaniji. Težko mu je siromaku, ker mu je tako izpodletelo po nelastni krivdi. — Einöd.

Nazaigrede je viharilo preko štajerskih gor od Mure — ah, vihar!

In danes bi bil tudi še skoro napravil eno s zugsführerjem.

V meni raste težko razpoloženje pesmi: oblaki so rudeči...

2. septembra 1915.

Judenburg.

Prvi dan je bil mučen; od vseh strani črni glasovi: »To boš videl pri 5. kompaniji.« Sicer se nam res še utegne kolcat v tej oblubljeni deželi po polnih egiptovskih loncih v Friesachu, a prebilo se bo menda vendarle še.

Tako čudno je človeku, ko komandira tem starcem, zgubančenim in osivelim, da bi se skoro zjokal. In ko mora krčati nanj, da naj skoči kot strela z jasnega, da se naj obrne ko brk, da naj teče kot jelen, in vse kosti pokajo kot trohnele po niem in te ves preplašen gleda: »Ali misliš zares, ali se šališ?«

O, tem je le še vse drugače kot nam mladcem.

7. septembra 1915.

Judovo.

Sinoči.

Večer se zagrinja za zapad. Po cesti gredo tiho temne postave; nerazločno čuti oko njih potenjice.

Te črne figure imajo srce in dušo; srce polno silnega hrepenenja, njih duša vsa ubita, udušena.

Dvajset korakov za vsemi ravno taka postava. Njeno srce — Frida, njena duša — brezup.

Polnoči.

Oblaki so se razgrnili in nad nje se je dvignilo visoko sinje nebo gori do zvezd in še čez.

Tista zadnja postava, zgubljenec, zapuščenec leži v travi — Schleichpatruille — leži s pogledom preko nebes:

Gore so tod druge, doline druge, ni jih naših dreves tod, ne naših sap, ne našega ozračja, nič in nihče mi ni ostal zvest — ti moje drago neizmerno nebo, edino ti greš zvesto za mano. Ali me ljubiš?

Popolnoči.

Dolga, dolga, neskončna je ta široka cesarska cesta do Judenburga, da ji ni konca. Zaria že gleda nad jutro in vetrovi diše po solncu.

Ob cesti dolge redi topolov — kakor pred kloštrm.

Liči!

Tili!

Lačen sem da komaj gledam.

Prijatelji, hočem reči: drug:

»Lani ob tem času sem imel jabolčni štrudl, potico in vsega v izobilju, da sem se norca delal: da bi imel to noč vsaj eno drobtino...«

O! O!

(Dalle prih.)

Ne zamudite nobene prilike, širiti svoj list! Če si socialist, tedaj je tvoj list »Naprej«. Pridobivaj mu nove naročnike!

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Sedlarski vajenec se takoj sprejme
BRUNO BALANTIČ, Ljubljana,
Sv. Jerneja cesta 44.

KOLESA

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini

tvrdka J. Gorec

Gospodsvetska cesta 14.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Milšerjeva ulica št 5

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Podružnice:

Maribor

Gospodsk. ul. 38

Novomesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Barva vsakovrstno -- blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

po najnižjih cenah pri

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Pridobivajte naročnike!

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače

najceneje pri:

A. ŠINKOVIČ nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Delniška glavnica:
K 20.000.000--

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000--

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. **ESKOMPTNA.**

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke: